

# Ukininkas

LIETUVOS  
UKININKŲ LAIKRAŠTIS

ISEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Prekę laikraščio:  
Prusuose iki parubežio 2½  
markių arba 1,20 kap.  
I Ameriką ir į kitas svetimas  
žemes 4 markės.  
I Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

Prekė apgarsinimų:  
Už eilutę smulkūs  
rašto arba už jos vietą per  
pusę puslapio 60 feningių.

**Lietuviai, skaitykite ir platinkite „Ukininką“!**

## „Ukininko“ red. ir „Tėvynės Mylėtojų Dė“.

Nesenei tarp „Ukininko“ red. ir „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ įvyko susipratimas kas link platinimo „T. M. Dė“ išleistų raštų Lietuvoje. Kadangi šis atsitikimas turi didelį svarbą dalyke praplatinimo Lietuvoje apšvietimo, per tai turime mes apie tai pakalbėti čion plačiau.

„Tėvynės Mylėtojų Dė“, kaip matyt iš jos įstatų, yra pasiskyręs sau už siekį „išleisti lietuviškas moksliškas knygas ir platinti apšvietimą“ (§ 1), § 6 jos įstatų sako: „Lietuvoje beturčiams knygos bus dovanojamos dykai“... Susitvėrus 1896 m. „T. M. Dė“ per 4 metus savo gyvenimo išleido 4 knygas: „Keistutį“, „Orleano Mergelę“, „Lenkai ir Lietuviai“ ir „Kelionė grovy Kyburgo Lietuva“. Šanarių skaitlius užaugo veik netoli 900 žmonių, izde yra gana daug pinigų, ir draugystė juo tolyn juo eina stipryn.

Dvi aplinkybės tik trukdė ir trukdo darbavimąsi Dė, butent: stoka raštų ir sunkumas praplatinimo savo išdavimų Lietuvoje. Dė suprato, kad norėdama darbuotis dėl Lietuvos ji turi susiartinti su Lietuva ir su jos darbininkais. Pabaigoj pereitų metų „T. M. Dė“ pradėjo manyti apie susidėjimą su „Ukininku“ dalyke platinimo apšvietimo ir pradžioj šių metų kreipėsi prie „Uk-o“ redakcijos užklaudama, koku budu „T. M. Dė“ galėtų darbuotis drauge su „Uk-u“, nenustojus savo savystovumo, kaip atskira tautiška organizacija.

Nr 6. „Vienybės Lietuvininkų“ tapo patalpintas atsakymas „Uk-o“ redakcijos, kuriame yra paaiškintos sąlygos ir budas mus darbavimosi ant lietuvių dirvos ir išreikšta redakcijos nuomonė, koku budu „T. M. Dė“ ir „Uk-o“ red. galėtų būti talkininkais bendro darbo ant tėvynės labo.

14 d. kovo šių metų „T. M. Dė“ atsiuntė į „Uk-o“ red. raštą, kuriame tarp kitko yra pasakyta:

„Nuspręsta yra dalį mus knygųčių, paskirtų išdaliniui tarp Lietuvos jaunuomenės, pavesti jūsų globai. Jus galėsit jas plėtoti, ar duodami kaip priedą prie „Uk-o“ bei „Varpo“ ar šiaip nešėjams knygų įduosit su mažu primokėjimu (tiktai ekspensus savo!) ir kad nelaikytumėt jas, bet paleistumėt, kaip greit galima. Mus išleistų knygų yra Tilžėje apie 2850 ekz. „Keistučio“ ir apie 2321 ekz. „Orleano Mergelės“, iš tų mes parsitraukti turim po 800 ekz., likusias-gi jūsų globai pavedame. Po nekuriame laikui prisijusim 1300\*) ekz. „Lenkai ir Lietuviai“ (1000 brošuruotų, o 300 su kietais apdarais)“...

Po raštu yra Dė antspaudas ir parašai viršininkų centrališko „T. M. Dė“ komiteto: prezid. M. Bridickas (P. O Box 17 Lot Creek Pa) sekret. M. J. Damijonaitis (Waterbury Conn). Ant to rašto 22 d. kovo „Uk-o“ red. davė atsakymą, kuriame tarp kitko rašo:

„Pirm neng paaimti į savo globą jūsų raštus mes turime gerai susiprasti, kad paskui neišeitų koki rugojimai ir pretenzijos. 1. Pavedimą mes suprantame kaip dovaną, bet tokią dovaną, iš kurios „Uk-o“ red. arba visai negali naudotis arba labai mažai. 2. Kadangi su platinimu yra surišti tuli kaštai ant transporto ir propagandos pertai turime persergėt, kad mes negalime apsirubežiuoti vien dalinimu dykai, bet laikome už reikalingą daiktą imti už Jūsų knygas pinigus ten kur galima. 3. Išduoti atskaitą apie prasiplatinimą jūsų knygų specialiskai mes negalime, bet galime išduoti tik tokią atskaitą, kokią mes norime daryti kas link prasiplatinimo visų mūsų knygų ir kas link to kiek už tas knygas surinkta pinigų iš viso. 4. Apie Jūsų knygas būtų galima paminėti tik

\*) tapo atsiųsta 1291 ekz. 294 ekz. su kietais apdarais).



tai, kiek išviso knygų išplatinta per metus. 5. Kokius kelius mes pasirinksimė platinimui jūsų knygų dabar, sunku pasakyti“...

Ikšiolda mes negavome atsakymo nuo Centrališko Komiteto „T. M. Džės“ ant mūsų paskutinio atsiliepimo, tik Centrališko komiteto sekretorius p. M. J. Damijonaitis laiške nuo 22 d. gegužio mums pranešė, kad nekurios kuopos atsiliepė per laiškus, išreikšdamos savo prielankumą kas link pobūdžio pavidimo mums „T. M. Džės“ raštų ir jų platinimo.

Bet ar pilnai sutiktų su mūsų paaiškinimais „T. M. Džės“, ar ne, tai vis-gi mes paimame po savo globa „T. M. Džės“ raštus ir imame dorišką atsakymą už priderantį ir sutinkantį su Džės dvasia raštų išplatinimą.

Trokšdami geriau atlikti šį, pavestą su išsitikejimu, mums darba, mes kreipiamės prie tautiečių ir prašome padėti mums išplatinti tarp trokštančių apsišviesti beturčių minėtus išleidimas „T. M. Džės“. Žinomi Lietuvos darbininkai lai kreipiasi prie mus, ir mes išsiųsime jiems reikalaujamą skaitlių ekz. dykai į parubežį arba per cenzurą. Ištikimoms ypatoms pavesime mes raštus ant pilnos jų valios, išsitikėdami, kad jie ras kelius lengvesniam raštų praplatinimui ir arba dykai davinės, arba pasinaudodami iš progos ims aukas ant lietuvystės reikalų tiek, kiek kas duos. Tikimės, kad tas darbas nebus tautiečių apleistas, juo kad minėtos knygos nors ir yra patriotiškos, bet valdžios neužgauna. „Uk-o“ red.

„Ei lietuviai atsibuskit,

Kaip esate, pasijuskit,  
Šokit gelbėti tėvynę,  
Kurį daugelis pamynė;  
Griebkimės visi už darbo,  
Nematysim tokio vargo;  
Pas mus ukanotos dienos,  
Traukim šviesa iš už sienos:  
Kožnas imkim žiburėlį,  
Švieskim tamsų vakarėlį,  
Parodykim ugni meilės,  
Stumkim debesį nuo saulės.  
Jau darbas pradėtas, broliai,  
Baisiai spaudžia mus maskoliai.  
O mes prieš juosius kariaukim  
Ir teisybės reikalaukim.  
Vyrai visi susitarę  
Stokim prieš gudą į karę,  
Kada gudus įbaugysim  
Visi šviesą pamatysim“.

*Klipyta.*

**Broliai artojai!**

Broliai artojai,  
Jau aušra prašvito;  
Kelkim iš miego!  
Sulaukėm jau ryto.

Stokim į kovą  
Už tiesą, liuositybę!  
Parodykim savo  
Garsiausią narsybę.  
Pliekim maskolius  
Mes visi be baimės,  
Nės trokštam, vargdieniai,  
Šviesos ir laimės.  
Tad, broliai artojai,  
Mes vargo nekėsime,  
Kad' jungą maskolių  
Nuo sprando numesim!

*Pamušys.*

## Nauja maskolių valdžios malonė.

Iki šiol Suvalkų gub.)\* da buvo šiek-tiek liuosesnė už kitas lietuviškas žemes. Bet maskolių valdžia nesnaudžia, ir čionai kaskart vis stipriau jau spaudžia meškino letena. Štai dabar 26 gegužio senojo skaičiaus išleistas ciesaoriaus „Ukazas“, pagal kurį duota valia Varšavos General-Gubernatoriui bausti už slaptą vaikų mokymą lygiai teip, kaip tai jau yra įvesta nuo 1892 m. Vakarinėse Gubernijose. Iki šiol jeigu žemskiai ir pagaudavo koki „daraktorius“ mokinant vaikus, tai daugiausiai toksai atsitikimas vienais juokais pasibaigdavo, nės sudas užtokius dalykus aštriai nebausdavo. Dabar-gi tokių mokintojų nubaudimas pavestas yra pačiam General-Gubernatoriui, t. y. policijai.

Nors per tai mokinimas vaikų šiek-tiek pasisunkis, bet ne per daug, nės maskolių policija pasilieka tapati kaip ir pirma, pirma ją galėjome papirkti, galėsime tai padaryt ir toliaus. Gali maskoliai kokias tik nori žabangas pramanyti, mes vis tiek įstengsime savo vaikus išmokinti lietuviškai. Tegul bus prie kiekvieno lietuvio žandaras pristatytas su ciesaoriškais „ukazais“, mes vistiek pataikysime ir tada savo dalykus toliaus vartyti. *Luobius.*

## Džiovinimas obuolių ir slyvų.

Atėjus geriems metams ant obuolių ir kitų vaisių prekės jų nukrinta labai žemai, o su nuraškimu ir nuvežimu į didelį miestą yra daug darbo ir rupeščio. Užtaigi dėl apturėjimo tokiuose metuose didesnio uždarbio iš sodų, geriaus parduoti tiktai ankstybuosius obuolius, velenius-gi, kurie negali ilgai stovėti geriaus išdžiovinti ir laikyti iki tų metų kuomet obuolių esta mažai ir kuomet prekės jų augštai pakyla. Teip elgiantės ir gėruose metuose obuolių turgai nebus per daug vaisiais užversti, per ką ir prekės ant jų ne bus visai mažos ir sodininkas turės uždarbi.

\*) Ir visa Lenkų karalystė.



Vaisius džiovinti galima keleriopai. Kiek yra reikalinga dėl savo reikalų, galima prisdžiovinti ant saulės, arba po pečių bet aš apie tai nešnekėsiu, nės toksai džiovinimas žinomas maždaug moterims. Aš noriu pakalbėti apie džiovinimą vaisių didesniai skaitliu, t. y. apie džiovinimą vaisių pardavimui.

Idant galima būtų daugiaus vaisių išdžiovinti, reikia pasitaisyti ant tatau kertuotą blėtinę skrynelę ant geležinių kojų ir pastatomą ant plytos, arba kuknelės. Platumas ir ilgumas jos toksai, kad įsitemtų ant kuknelės. Pagal apačią iš visų keturių pusių skrynelės turi būti atidaromi dankeliai dėl išleidimo šilimos. Jeigu reikia labai sumažinti šilimą, tai ant karto atidaro dankelius iš visų keturių pusių, o jeigu tik biški, tai atidengia tik vieną dankelį; jeigu reikia labiaus šilimą praleisti, atidaro du, arba tris dankelius. Viršum t. y. pagal lubas skrynelės turi būti pakabintas medinis, arba blėtinis lopšelis dėl vandens, kuris pasidaro iš ataušusio garo. Iš vienos pusės, arba šono skrynelės, turi būti dvejų drelės vienos viršum, kitos apačioj dėl sukišimo šitų su vaisiais. Skrynelė ta pataisyta dėl užstatymo ant plytos, arba kuknelės, užtaigi neturi nėjokio pečiuko.

Pirm negu pradėti džiovinti vaisius, reikia juos nučystiti ir džiovinimui prirengti. Obuoliams reikia nupjaustyti žievę, išimti vidurius ir suraikyti į plonas ripkeles, o slyvoms nulupty žievelę ir ištraukti bronduolėlius. Nučystiti vaisius galima su peiliais, o kas turi daug obuolių, gali išsirašyti iš Peteburgo mašiniukę, kuri kaštuoji 5 rublius ir vadinasi „Viktor“.

Mašiniukė ta dirba ant karto tris darbus: nulupa žievę, išima vidurius ir supjausto obuolį. Nutaisytus obuolius, arba grušnes dėti vandenin, kad nepajuoduotų.

*Įsibojėjimas.* Idant apturėti džiovintus vaisius pirmos karunos, butinai reikia pildyti šiuos 3 punktus:

1. Imti vaisius visai nusirpėjusius ir nesu-  
vytusius, geriaus tuojaus nuo medžio.
2. Nulupus obuoliams ir grušims žieves ir  
išėmus kaulėlius, tuojaus apsmilkyti su siera.
3. Vaisius gerai išdžiovinti, bet neper-  
džiovinti.

*Obuoliai* džiovinimui geriaus tinka rugštus ir saldrūškščiai, tiktai ne saldiniai, kurie išdžiovinti praranda skanumą. Pardavimui geriaus džiovinti obuolius nesmulkius, bet kur didesnius, nės ant turgaus tokius labiaus vartina ir greičiaus jima, nors gardumas jų ir nedidesnis būtų. Prieš džiovinimą reikia kaip jam sakiau, obuolius nutaisyti ir į riekes su raikyti. Galima džiovinti ir su visoms žievėms ir grūdais

ir nesupjaustytus, tik toki, žinoma pigesni, nors džiovinimas jų ilgesnis. Džiovintojas turi kaip galėdamas rūpintis, idant džiovinti vaisiai nepajuoduotų, bet būtų balti ir skaisčius nės toki geriaus apsimoka. Daugumas pirkejų žiuri neteip į gerumą nekurių tavorų, kaip į gražumą. Džiovinti vaisiai nepajuoduoja, jeigu juos nutaisius ir supjausčius tuojaus sukišti karštam pečiuj (apie 75—80 gradusų šilimos), o kad jie neprarastų savo prigimto skautumo, reikia juos batyti su siera šiokiu būdu. Nutaisytus obuolius jimi iš vandens ir nukračius greitai kloti ant šitų ripkelę šale ripkelės, tik ne vieną ant kitos, nės tuomet uždengtos vietos užsiliks nenubalę. Priklojus šitus greitai kišti į tam prirengtą šepelę ir uždegti idėtą viduje sierą. Drelės tuom tarpu turi būti glotniai uždarytos. Sieros jimi ant 5 sietų vieną arbatinį saukstelį o smilkyti neilgiaus kaip 5—7 minutes, o jeigu vaisiai buvo pajuodavę, tai 8—10, bet nedaugiaus, idant nepageltonuotų ir nesukarstų. Po smilkimui vaisius tuojaus džiovinti išpradžios šilimoj nuo 65—70° R., o paskui mažesnioj; džiustant vaisius dažnai vartyti ir žiurėti, kad nebutų susikloję ir kad vienodai džiuotų. Ripkeles, kurios pirmiau išdžius, išimti o neišdžiovusius suberti nuo vieno, arba dviejų sietų ant vieno ir laikyti pakol išbaigs džiuoti, o išsidykinusius sietus vėl apkloti šviežiais vaisiais. Suraiykti obuoliai džiuista nuo pustrėčios valandos iki keturių, žiurint ant sultingumo. Išdžiuvusios ripkelės esta kaip kempinės, t. y. tokio minkštumo, kad suspaustas nebišleidžia sulčių ir nelužta. Lužtančios-gi yra perdziuvę. Išdžiuvusius vaisius dėti sausoj vietoj ant kokių dviejų sąvaidžių, idant atsistovėtų, o paskui išrinkus kur kokios karunos sukrauti į skrynelės, arba krepšelius ir laikyti sausai, kur jie gali kelerius metus išbuti.

*Džiovinimas slyvų* skyriasi nuo džiovinimo obuolių tiktai tuom, kad slyvų nekiša išpradžios į didelį karštį, kaip obuolius, bet deda į pečių turinti nedaugiaus 40° R. šilimos, idant jos tenai apvystų t. y. pasidarytų raukšlėtas paviršius. Suvytinus slyvas (ką galima atlikti per kokias dvi valandas) šilimą reikia padidinti. Džiuvant dažnai atidaryti pečiuką ir žiurėti, kad džiuvimas eitų vienodai, jeigu viršutinė pusė slyvų labiaus apdziuvus, tai jas reikia apversti. Slyva rokuojas išdžiuvus, kuomet ji pasidaro pusėtina kieta ir kuomet paviršis pradeda blizgėti. Perdžiovintos slyvos niekam nedera ir jų ant turgaus negalima vežti, užtaigi džiovinant reikia būti atsargiu.

Slyvas džiovina su žievėmis ir bronduoliais arba nutaisę. Išdžiovintas slyvas dėti į medines skrynelės ir laikyti sausoj vietoj iki pardavimui.

*Sėrkšnas.*



## † Valščiaus sudas parašė Žemaitė. *Komedija 1 veikmėje.*

### Veikiančios ypatos.

Žlibis  
Krivosovas (gudas) } valščiaus sudžios  
Klibis  
Ruišis  
Kupris — skundikas  
Kuprienė — apskųstoji  
Kulakovas — valščiaus raštininkas  
Starosta (šaltyšius)  
Staršina (vaitas)

*Dedasi valščiaus raštinyčioj. Kambarys didelis; gale stalas, ant jo popieriai, knygos, rašalas, plunksna, pečiutės, kelios krasės aplinkut. Pasiemyje šėpos teipogi su knygomis, toliaus suolas. Tame pačiame kambaryje užpėrytas mažesnis kambarėlis; tenai zolanas, priešais stalas ir Dievo muka ant stalo.*

### Scena I.

*Kulakovas* (sėdi prie stalo ir vartydamas popierius dairosi į duris).

*Kuprienė* (įeina, dairydamos, eina prie Kulakovo, paėmusi jo ranką bučiuoja ir lenkdamos žemai).

Poneli, prašom užrašyti į pirmą sudą Kuprienės „dielą“, aš negaliu ilgai, gal ligi vakaro . . . man namai, vaikai maži . . . (lenkdamos) aš norėčiau ankščiau atlikti . . . manę apskundė . . . aš nežinau . . .

*Kulakovas* (su paniekinimu). *Čto ty tolkujės, ničievo neponimaju, mnie niekogda* (vėl vartydamas popierius), *stupai proč!* . . .

*Kuprienė* (nusisukusi ištraukia iš kišenės skiautėlę, išmezga mazgelį išsiema vieną pinigą, kitus sumezgusi atgal įsikiša, priėjusi arčiaus lenkdamosi). Poneli! Duosiu dvi grivini (deda pinigą ant stalo), tik man pataisyk pirmą sudą: negaliu laukti vakaro, sutems, bijosim pareiti.

*Kulakovas* (imdamas pinigą lengviau). *Čto dvi grivini? . . . Ėto malo panimaju:* nori tu, kad pirma suda *tvoja*. *Ėto nado* nors *pol rublia* . . . *dosi* daugiau, *napišu*, ne *dosi* — *budėt* paskutinis. . . .

*Kuprienė* (vėl ištraukusi mezga skiautėlę lenkdamosi) Poneli! kad aš neturiu daug . . . man tik trys grivinos beliko (skaiddo varinius rankoj), nieko šit nebėra . . .

*Kulakovas* apsidairęs į duris). *Nu, baba, paskarei davai jėščo* nors dvi grivini, tai *napišu* pirmą sudą *tvoja*. . . .

*Kuprienė* (bučiuoja jam į ranką) Poneli! Užteks dar grivinėlės (deda ant stalo du penkkapeikiu), man dvi grivinėlės beliko (rodo varinius), o druskos nė tam kartui. . . .

*Kulakovas* (glemždamas varinius) druska, kaip druska, a i mnie nada. *Čto xdielat! Tepier xapišu na pirma.* (Rodydamas į suolą) *Zdies sadysia*, tuojau *budėt starasta i sudja* . . . *tolko maučat, ne tolkovat!*

*Kuprienė* (pasitraukdama). Žinau, žinau, nesakysiuos niekam.

### Scena II.

*Starosta* (įėjęs dairosi). O dar nepasivėlavau, sudžių dar nėra (prieina prie Kulakovo, duoda jam ranką. Kuprienė sėdas ant suolo.)

*Kulakovas*. Što navynų, panie Starosta, sudiei dar nietu?

*Starosta*. Tuojaus susirinks. (Pasergėjęs Kuprienę). Nu, bobele, ir tu ankstyba, prisistysiosi per dieną . . .

*Kuprienė*. Ar aš žinau, kada pašauks, bijau pavėluoti.

*Kulakovas* (rasydamas, balsu). *Sievodnia* Kuprio sudas *piervo!*

*Starosta* (vaikščioldamas po aslą). Ilgi plaukai trumpas protas. Visos bobos tokios: bile tik ant savo pastatyti, (Apsistodamas prieš Kuprienę). Ką-gi tu veiksi su juomi? Staršinas — švogėris, sudžioms pakis arba prigirdys, apdirbs tavę kaip šiltą vilną.

*Kuprienė*. Aš nieko nežinau, už ką manę padavė. Rodos nieko nepadariau, argi visiškai be kaltybės nusadytų?

*Starosta*. Tą žinok gerai: Galingesnis padavė, jo bus ir viršus, — prieš vėją ne-atpusi. . . .

*Kuprienė* (stoja ir grobia jam už rankos bučiuodama). Poneli, Tamsta, kaip Storasta, gelbėk manę (laikosi). Žinai gerai, kiek jis manę plėš . . . paskutini kšnį įmanyti. . . .

*Starosta* (pertraukdamas tykia). Ar atsinešei nors plėčką?

*Kuprienė* (verkšlėndama). Iškur? . . . Druskos tam kartui neturiu, o kapeikos nėra iškur ištraukti . . . dar tas neprietelis . . .

*Starosta* (atsitraukdamas prie Kulakovo). Aš nieko nepadarysiu. — nei Saliamonas iš tuščios nepripils (merkia Kulakovą, vadin laukan).

### Scena III.

*Ruišis* (įeina; pamatęs Kuprienę, paduoda ranką. Tuo tarpu Storasta su Kulakovu įeina pro duris).

*Ruišis* (į Kuprienę). Na ir tu, nabagėlė, jau atšliaužiai? Teip anksti. Kažin kuomet dar tepradės sudyti . . . O už ką tavę padavė?

*Kuprienė*. Nežinau, dėdele; vakar gavau „paviestką“ ir gana . . . Storasta teip nugandino (lenkdamos), bent Tamsta, dėdele, buk, iš mano pusės. — žinai gerai, kaip tas neprietelis manę ėda, kas žino ką dabar. . . .



*Ruišis.* Eik tu, nabagėlė, su tais velniais! Tavo vyras nabašninkas, tai rods buvo žmogus, o jo broliai — tikri velniai ir gana... mačiau išėjo iš monopolinės apsikamšęs plėčkomis. Šit storasta ir raštininką išsivedė... pripils visiems gerkles... žinoma, kaip bus: degtinė sudys, rubliai kaltis... Aš vienas nieko nepadarysiu.

*Kuprienė* (verkšlendama). Ar jau nė vieno žmogaus nebutų, visi eina po degtinės... teisybės nei susimylėjimo...

*Ruišis.* nekantringai). Už ką-gi jis tavę padavė? Ar susibarėt?

*Kuprienė.* Nei barėmės, nei ką; nei jis pas manę buvo, nė aš prie jo. Su Stagaru kaip ėjo ant sudo dėl tų rugių... Tamsta žinai, Stagaras vedęs manę į liudininkus... tuomet tik susėjome.

*Ruišis.* Mat ipykinai tą velnią, dabar ir kabinėjasi prie tavęs... verčiau buvo nusilenkt...

*Kuprienė.* (balsiau). Ar-gi aš galėjau parduoti savo sąžinę... juog aš savo akimis mačiau, kad Stagaras tris dvolikius rugių tegavo iš liepyno, o Kupris įieškojo nuo jo dvylikos purų...

*Ruišis.* Ir butų tuomet Stagarą nusudydę, kad ne tu... bet šioje gadynėje verčiau „nežinau, nemačiau“... taikesnis daiktas.

*Kuprienė* Tai jau, dėde, sakai, kad ir manę nusudįs?

*Ruišis.* Nežinau, ką jis parodys ant tavęs... Aš nebusiu prieš tavę... jei nieko negalėsiu gero, verčiau nuo sudo atsisakysiu, tesudyja kitas. Tavo vyrs nabašninkas tai rods buvo žmogus! Jis aną metą buvo sudžia, manę, su Miekumi sudyjo. — Jo žodis kaip kirviu kirto, Miekų ir nukirto... Amžiną atilsį visi jį mylėjo...

*Kuprienė.* Dėdeli! o dabar jo pačią nenori užtarti.

*Ruišis.* Kad čia Staršina kišasi, bieso painiava... Kuprio švogeris. Nė sudžios, nė Storasta, nieks nenorės su staršina pykintis... Tu pati turėkis, nenusigąsk, spirkis, kiek begalėdama...

*Kuprienė* (verkšlendama). Ką aš biedna boba padarysiu.

*Ruišis* (pertraukdamas). Jei staršina įsikiš, pasakyk stačiai, kad „pasrėdninkui“ skysies; žinok, kad staršinia prie sudo neprigulys... o aš vienas (suleisdamas rankas) nieko nepadarysiu (žvilgtelėjęs pro langą). Parein jau visi sudžios ir staršina (į Kuprienę). Tu išeik; kaip ans sudas tavę pašauks... aš nenoriu, kad tavę su manimi pamatyti.

#### Scena IV.

(Kuprienė greitai išeina, tuojau įeina Kulakovas, staršina, storasta Žlibis, Klibis ir Kupris).

*Staršina* (pažvelgęs į laikrodį). Jau nebeanksti, vyrai, laikas.

*Kulakovas* (vartydamas popierius ant stalo). *Vrėmia, vrėmia.*

(Staršina sėdas ant krasės prie stalo, kiti visi trpinuoja po aslą).

*Kupris* (pasergėjęs Ruišį). Šit ir Ruišis, kada įieškau! (ištraukdamas plėčką iš ančio ir duodamas Ruišiui). Te užtrauk burnelę, kad juos šimt's, biauři gadynė.

*Ruišis.* Negerisiu, nenoriu (pastumia jo ranką su plėčka)

*Kupris* (tesdamas kalbą). Alinėj — nevalu, arbatinėj — nevalu, ant ulyčios — nevalu, kur-gi reik gerti? Turiu tris plėčkas, ar aš ir kliunkįsiu po kišenės... išmaukime, vyrai, nors čia pat.

*Staršina.* Liaukitės, vyrai gal kas ieiti.

*Kupris* (modamas). Šen, šen į sudo kamara čia nieks nekiš nosies.

(Kupris pirma, paskui jo juokdamos sudžios ir starasta. Ruišis pasilieka kanceliarijoj).

*Kupris* (išsitraukia vieną plėčką, duoda vienam, kitą kitam, iš trečios pats užsivertęs ger' į starostą) sveiks!

(Visi geria užsiversdami iš pačių plėčkų, dalijas vienas kitam, purtinas ir spiaundos).

*Kupris* (išėjęs į staršinę ir Kulakovą). Eikita ir judu, gersita ar ne, vienas tebus užmokesnis (stumia juos į kamara kiti paduod jiems plėčkas, geria).

*Kupris* (pasergėjęs Ruišį). O tu ko neini gerti, ar mano degtinės gailies. Šeip ar teip turi po manęs eiti.

*Ruišis.* Negeriu, nenorin, o po kuomi eisiu pamatysiu.

*Staršina* (atiduodamas į visus). Vyrai! Kad butų sudyta ir nusudita (išeina ir sėdas kanceliarijoj prie stalo. Kupris su Ruišiu eina į kamara).

*Kulakovas.* Da, da nusudyt.

*Kupris* (karštas). Po rublį turite tik po manęs nusudyt.

*Starosta.* Prižadai nein į kišenę... niekas.

*Kupris* (ištraukdamas iš kišenės krepšiuką). Kad teip, tai teip (atidareš dalina). Starosta — še rublinė. Kulakovas — še rublinę (į sudžias) jums po pusę bene gana?

*Žlibis.* Mums daugiaus reikėtų

*Klibis.* Nuo sudžios viskas priguli

*Ruišis.* Prakiši nedavęs

*Kupris.* O degtinė ar ne piningai?

*Žlibis.* O anie ar negėrė? Dėlto davei po rublinę... kur nesudžios...

*Kupris.* Ant to rizikas, šekit po rublį (duoda sudžioms).

*Ruišis* (nusiisukdamas). Kišk į bašką, neprasiau to tavo rublio, nė aš sudisiu.

*Staršina* (šaukia kanceliarijoj). Vyrai, greičiaus! Jau dvylikta!

*Kulakovas* (dairydamas). Krivisova nieta... rublia nepoluč!...

*Kupris* (dairydamas). Jaugi! Kur Krivisovas, nė degtinės nebeliko... ir tam reiks rublinė.





*Kulakovas* (į starostą). Starosta, *pozori* Krivisovą . . . *vremia* . . .

(Starosta išeina; sudžioms bebrzdant po kamara į kanceliariją prieina daugiaus žmonių — vyrų ir moterų; kiti sėdas, kiti stati, patyliais terp savęs šnekasi).

*Staršina* (atsikėles įeina į kamara, į sudžias). Vyrai, atminkite, kaip sakiau (į Kulakovą). *Vremia načinaite* . . . (išeina abudu į kanceliariją; staršina sėdasi).

*Kulakovas* (pasima rašala, pluksną užsikia už ausies, imas knygas, da juokdamos štaršini kažika pasako, greta į sudo kamara ir sėdas prie stalo, sudžios sėdasi greta užstalėje ant žoslano juokdamiesi).

*Kulakovas. Vot netu Krivisova* . . .

(Kupris stov kerčioj užsimislyjęs).

*Staršina* (įeidamas). Niekur neradau Krivisovo.

### Scena V.

*Krivisovas* (paskui įeidamas). Neradau, neradau, a Krivisov *xdiš* paskui *idiot* . . .

*Kupris* (apsikabindamas į glėbį). Ot Krivisovas tai žmogus! Aš žinau, kad jis po manęs sudys.

*Krivisovas. Da, da, sudys* . . . (ranką istiesdamas.) *a na gorielku?*

*Kupris* (braukdamas jam į delną). *Tiko minie dirži.*

*Krivisovas* (juokdamos ir sėdamas). *Budėt, gerai budėt* . . .

*Žlibis. Gana, vyrai, vakaras nebetoli.*

*Klibis. Laikas, laikas* (į Kulaovą) keno pirma diela?

*Kulakovas* (išskleidęs knyga). *Kuprisa x Kupriovoi.*

*Kupris* (net pašokęs). Mat mano pirma, o aš dar žadėjau sviedkų jieškoti jei ta mano velnienė spirsis . . . oi jos liežuvis! . . .

*Kulakovas. Nietu vremenā* (į starostą) *Pozovi Kuprisovu.*

*Starosta* (eidamas per kanceliariją šauk). Kupriene! Kupriene! Juozapiene Kupriene! (Visi žvalgos, žiur į viens kita, nėra).

*Ruišis* (pašokęs). Tu nerasi, kaip Krivisovo. . . Aš pašauksiu (išeina). (Starosta grįžta į kamara).

*Kupris* (Prieidamas arčiau sudžių). Ruišis eina po jos, nė rublio neėmė.

*Klibis. Tu jį išmesk nuo sudo, mes tris apdirbsime tą bobą* . . .

*Žlibis. Juog jis ir pats atsisakė nesudyti.* (žiovauja).

(Krivisovas išsitraukęs tabakierką barškin ir atidaręs kiekvienam pakia. Visi traukia tabaką ir čiaudo).

*Kupris* (asloj stovėdamas į sudžias). Vyrai, tik jus turėkite mano pusę . . . Mano pati atsivežė čielą ryšį. Gerus pietus pakelsiu po sudo . . .

### Scena VI.

(Ruišis įeina, paskui Kuprienė; Ruišis sėdas ant žoslano galo, — greta sudžių, Kuprienė nedrąsiai stojasi kerčioj. Starosta užstoja duris).

*Kulakovas* (į Kuprienę) Boba! *imiejės povieštku?*

*Kuprienė* (išvynioja iš nosinės popieruką dėdama ant stalo). Turim, šit.

*Žlibis* (atsikranksėjęs į Kuprį). Na, ko tu nori nuo tos savo brolienės?

*Kupris* (pasididžiudamas). Aš nuo jos jieškau 35 rublių.

*Klibis. Ar tu jai paskolijai?*

*Kupris. Ne, už kumelę ana man kalta; neužmokėjo.*

*Kuprienė* (žiurėdama į Kuprį). Kokią kumelę? kuomet Tamsta man daviai?

*Kupris* (alsuodamas). Lyg nežinai? O-gi kaip buvote Užpjaunėj, dar ginsis; (į sudžias) broliui nabaišninkui, jos vyrui, daviau bėrą kumelę . . . jis pats rokavo 35 rub., rėk atėjęs, neturys pinigų ir išsivedė kumelę, dabar pati tur man atiduoti.

*Ruišis. Kiek tai metų?* (į Kuprienę) kiek metų, kaip buvot Užpjaunėj?

*Kuprienė. Aštuoniolika metų* kaip į Surbalius parėjom . . .

*Žlibis. Vis-gi tu žinojai, kad nuo brolio ėmė kumelę ant bargo?*

*Kuprienė. Mano vyrs nabašninkas* ant kožno jomarko pirkto, tai pardavojo, tai mainikavo arkliais; koki ir nuo ko parsivedė, man nerupėjo . . . jis man nepasakojo, nė aš jo klausinėjau.

*Klibis. Gerai šneki, mat nė vogtos nenorėtumei atiduoti?*

*Kuprienė. Per drisdešimtis metų* mūsų gyvenimo niekas aguonos grudo neatsišaukė, netik arklio . . . Dėkui Dievui su vagyste nesusitepė.

*Žlibis. O dabar* mat tavo vyro brolis šaukias ir turi jam užmokėti, kiek už kumelę surokavo.

*Klibis. Žinoma, skola ne rona, neužgis, reik atiduoti.*

*Ruišis. (į Kuprį). O kodėl tu nepraei, kol brolis nebuvo miręs? Tiek metų* kaip davei, tretį metai, kaip brolis mirė, dabar atsiminei?

*Kupris* (pertraukdamas) Su broliais ką daeisi? Aš jau buvau dovanojęs, aš jam daviau netiek . . . penketą arklių daviau — ar kas tiek duoda dalies? Vis ant biednystės . . . norėjau, kad prasigyventų . . . rėks atėjęs ir duosiu . . .

*Kuprienė. (į Kuprį) Tu, begomari, davei? Berots tu jo ašaras rijai, dar giriassi, kokią dalį daveš. Užsižergiai vienas ant tėvo gyvenimo. . . Mes vargome po svetimą svieta, vis žadėjai, vis milminai. Kame pusė žemės mūsų vaikams? kiek jiems pamokėjai?*

*Klibis. (pertraukdamas) Tylėk, boba, valdyk liežuvi: čia ne vieta bartis.*

*Žlibis. Apie žemę ir dalį kita byla, dabar apie kumelę.*



*Krivosovas.* Da, da, apie kumelę.  
*Ruišis.* Kokios kumelės be jiešakai, jug ką tik pasisakiai dovanojęs, nebėra sudo ant to.

*Kupris.* (prišokdamas arčiau.) Buvau dovanojęs broliui, ir netiek aš aniems dovanojau... bet dabar nebedovanoju, sudykkit man atiduoti.

*Kuprienė.* Papratęs visuomet viena ranka dovanoti, antra atgal išplėsti.

*Kupris.* (į sudžias.) Dėlto nedovanosiu, kam ana ėjo į sviedkus Stagarui, kam ėjo prieš manę... (Visi: „Ka ka-ka nusijuokė“).

*Ruišis.* (į Kupri.) Norėjai, kad ana tikrai žinodama meluotų ir per melagystę padėtų tau nekaltai žmogų nuplėsti, jug nė velykinės butų nepriėjusi.

*Kupris.* Reikėjo jai visiškai neiti į sviedkus.

*Krivosovas.* Da, da, nereikia, nereikia.

*Klibis.* Kad tokia teisinga, dabar tur atiduoti skolą už kumelę.

*Žlibis.* Žinoma, kol brolis, buvo brolis, o su broliene kitoks rokundas.

*Ruišis.* (karščiau į Kupri.) Parodyk kokį raštą arba vekselį ant aštuoniolikos metų?

*Krivosovas.* Da, da, reikia vekselio.

*Starosta* (atsikėlęs įpuldamas). Ruišis atsisakė nuo sudo, o dabar visi tylit išsižioję, jis tik vienas sudyja (atgal išėjęs į kanceliariją sėdas prie stalo).

*Kupris.* Jaugi! Aš Ruišio nepriėmu į sudžias.

*Starosta.* Be zakona ir sudijate: trijų sudžių tereikia.

*Ruišis* (pamojęs.) No, no, aš nesikišiu, sudykis sau... .

*Kuprienė.* Mat teisybė! kas teisingesnis tą išmetė... Gerai sakė: degtinė kaltis, rubliai sudys.

*Kupris* (prišokdamas). Ar tu matei? Kaip gali taip apkalbinėti?

*Žlibis.* Vien už apkalbinėjimą nedovanoti.

*Klibis.* Kaltininkas visuomet nori pinkles užmėsti.

*Krivosovas.* Da, da, za oklevetanie.

*Kuprienė* (balsiai). Kaip teisybė karti strova; (į sudžias;) sprogot degtinę, gavot po rublį, ar aš nežinau? O Kuprienė su maišu valgytų laukia karčiamejoje, turite nors neteisingai manę nusudyti!

*Klibis, Žlibis ir Kukris* (šauk) Darodyk, darodyk!

*Kuprienė* (šauk). Man iš jusų pačių... man tikras žmogus sakė.

*Ruišis* (nusišpiovęs). Kvailė, kvailė!

*Starosta.* Už liežuvių į šaltą.

*Visi* (šauk). Į šaltą, į šaltą.

*Krivosovas.* Da, da, į šaltą.

*Kulakovas.* Nėxavaryte kašu... .

*Kupris* (puldamas prie Kuprienės). Vesti, vesti! Tepasėdi už liežuvių! . .

*Starosta* (įmdamas Kuprienę už rankos). Eikim, eikim; kaip pasėdėsi, sustirsi liežuvis (Starosta veda, Kupris stumia per kanceliariją).

*Kuprienė* (verkdama šauk). Vaikai namie, nežinos... Staršina kišasi, Ruišį išmetė. (didžiau šauk): skųsiuos pasrėdninkui keliais, alkunėmis eisiu, kojas apkabėsiu... Staršina švogeri, teisybės nėra... viską pasrėdninkui išklostysiu!... (šaukiančia išveda pro duris).

(Kulakovas, Žlibis ir Klibis juokiasi Ruišis išein į kanceliariją)

*Starosta* (įpuldamas). Vyrai, bus blogai! nenupiauste bobai liežuvio, prakište, veskit atgal, visiems išvirs košės! . . (Starosta ir Kupris grįžta juokdamos; staršina priešais mojuodamos). Veskit atgal, veskit: bus blogai išplepės tarpininkui, su boba nešuti'k!

*Kulakovas.* Ja skazal, čto navorytie kašu.

*Krivosovas.* Da, da budet negerai kašu... .

*Klibis* (į Staršina). O kaip Staršinas sakai?

*Staršina* (įsėdamas). Sugadykit, ar ką... (išėjęs sėdas prie stalo kanceliarijos).

*Žlibis.* Žinoma, geruoju verčiau, piktuoju bus biesas.

*Staršina* (atsisėdęs užstalėj šauk). Starosta! parvesk tą bobą!

(Starosta įsėina).

*Kupris* (į sudžias). Bet už kumelę aš nedovanoju... žinokit... nusudykit nesigailėste.

*Žlibis.* Ot su staršina nepašnekejom.

*Klibis.* Nusudyti skolą atiduoti, nė tarpininkas nieko nesakys.

*Kulakoras.* Možna, možna taksovat po zakonu... .

*Krivosovas.* Da, da, taksovat.

(Kuprienė pirma, starosta paskui įeina).

*Kuprienė* (verkslėdamas). Ir tampys, kaip nelabiejie dušių! Ką aš jums padariau? Žinos pasrėdninkas aš netylėsiu... .

*Klibis.* Tarpininkas neužstos ir už tavę skolos nemokės: tau reiks pačiai atiduoti už kumelę.

*Kuprienė* (mojuodama). Sudykit, sudykit jei tik turit tiesą!

*Kupris* (prieidamas arčiau, į Kuprienę). Aš tai tavęs pasigailau, prašiau švogerio paleisti, o 35 rublius, jei nori, kad nesudytyt atidnok man geruoju, kad neturi pinigų, ar karvę parduok...

*Kuprienė* (trauk sau skepetą nuo pečių ir mesdama Kupriui, šauk). Še! še! Atsiimk paskutinį škurli! Tu besoti! prisisprogk mano kruvino prakaito... ėdei mus visą amžių... prisisotink nors kartą, ar-gi neprigersi mano ašarų, pasiplėšk, kol švogeri staršina!

(Visi: Cit boba, cit!)

(Tuo tarpu staršina pamoja Klibi, tas pašokęs išbėga į kanceliariją staršina jam kažiką pašnibždėjo).

*Kupris.* Netiek tu man esi kalta, kiek už kumelę, tik mano gera širdis, kad tu neturi iš ko... .



*Kuprienė.* Tavo širdis... Kaip šuo pasalkandis, neikand, jei negali...

*Klibis* (ipuoles atgal). Gadykitės, gadykitės (apsikabinęs Kupri). Tu toks bagotas, toks žmogus, ką čia tau bestovi ta kumelė?

*Kupris.* Kad ana nieko prieš savę nestato vis pasiputusi, vis su didyste...

*Žlibis* (i Kuprienę). Pulk broliui į lopą, nusiramik...

*Kuprienė.* Aš jam nieko nepadariau, neturiu nė ko žemintis.

*Klibis* (i Kupri). Vyrai visuomet protingesni. Dovanok jai, dovanok!

*Kupris* (i Kuprienę). Brolienė! Kaip aš tavę myliu... tik tu pati atbula.

*Kuprienė.* Teisybė, myli, kaip šuo katę.

*Starosta.* Boba, boba, nepuskes (stumia prie Kuprio) pasibučiuokite!

*Kulakovas ir Krivisovas.* Da, da, da.

## Korespondencijos.

### Suvalkų gub.

Pradžioj šių metų parėjo iš Departamento policijos surašas įieškomų politiškių prasikaltėlių. Tarpe tų politiškių yra Dr. Bagdanavyčia ir Bredickas. Apgarsinimas apie juos yra šioks

*Bagdanavyčia Juozas*, sunus Juozo, Daktaras, paeina iš ukininkų, gimė 1866 metuose, Slibinų kaime, Kybartų valsčiuje, Vilkaviškio paviete, Suvalkų gub., tikėjimo katalikiško, lietuvis, mokinosi Marijampolės gimnazijoje ir Universitetuose Varšavos ir Maskvos, nevedęs, tėvas mirė, motina išteikėjo už antro vyro: (paėmė užkuri), už ukininko kaimo Slibinų, Jurgio Prapuolenio, brolis Jurgis tarnauja kariumenėje, sesuo Agota ir kitos dvi sesers nuo patėvio Matilda ir Marjona gyvena minėtame kaime Slibinuos.

1896 metuose buvo kaltinamas už laikymą pas savę lietuviškų laikraščių ir knygučių priešingos valdžiai įtalpos ir per Augščiausią paliepiamą 7 gegužio 1897 metų atiduotas atvirai policijos priežiurai ant vienu metų; atbaigus-gi tą baudą buvo ant jo užtraukta paslaptinė priežiūra policijos, su uždraudimu jam gyventi sostapilėse ir Potropilės gub. kolaik nebus kitokio paliepimo.

Potam Bagdanavyčia buvo kaltinamas prilankume prie susektos 1897 m. Suvalkų gub. paslaptinės draugystės, „Sietyno“ ir per Augščiausią paliepiamą 3 d. vasario s. s. 1899 m. nuspręsta išsiųst jį į Viatkos gub. pavedus jį atvirai policijos priežiurai ant 3 metų.

Bagdanavyčia gyveno Vilkaviškyje, iškur 24 d. kovo 1899 m. iškeliavo su kelžygiška popiera (policijos išduota) į Viatkos guberniją, bet kelionėje pabėgo į užrubežį ir apsigyveno Tilžėje.

Paviršutiniai ženklai: ugis 2 aršinaį 6 verškai, sudėjimas kuno vidutinis, rustaus veido, plaukai tamsus, ant galvos tiršti, guli ligiai, turi retą barzdą, akys rusvos, kakta žema, nosis tiesi, veidas sveikas, dantys balti, kairiame apatiniam žande vidurinis kruminis dantys užplombuotas, balsas meilus, tenoriško atbalsio, eiseną smagi.

Prie krašto apgarsinimo yra parašyta: „Sujieškot, suimt ir perduot į rankos Viatkos gubernatoriui, davus apie tai žinią policijos Departamentui. Fotografiją policija turi“.

2. *Bredickas, Albertas, Pranciškus*, mokintojas Vola Choinats'kos mokyklos, Ravų pavieto, Petrakavo gubernijos.

Kaltinamas yra už platinimą lietuviškų priešvaldinių raštų.

Gyveno kaime Chodnov, Ravų pav., iškur 7 rugsėjo 1899 metų pabėgo. Ženklai nežinomi.

Prie krašto apgarsinimo prirašyta: Sujieškot, suimt ir perduot į rankas Suvalkų žandarų viršininkui, davus apie tai žinią Departamentui policijos. Fotografijos policija neturi.

Da tam suraše yra paminėta ir keletas svetimtaučių, kaipo: Birzniak, Jeziorkovski, Kulčicki, Stkind, Majer, Tatarov ir kiti.

*Mozuras.*

*Naumiestis.* Šitoj apylankėj nuo pradžios šių 1900 m. labai daug svarbių dalykų atsitiko, o skaitant laikraščius suvis negalima užtėmyti nė kelintos dalies tų visų atsitikimų. Raštininkų, kurie moka gerai lietuviškai rašyti šitoj apylankėj nestokuoja. Tiktai aprašinėti atsitikimus į laikraštį, tingi ir tarytum, laukia kad koks svetimtautis aprašinėtų viską, o lietuviai tik pasiskaitytų.

Aš nors ir nemokėdamas rašyti netekęs kantrybės turiu aprašinėti šitas naujienas.

18 d. sausio šių metų Meištuos (šale Naumieščio) Naumieščio žemskiai darė kratą pas vieną raišą ubagėlį Antaną Baltrušaitį paprastai vadinama Antanėliu įieškodami lietuviškų raštų. Rado 21 knygutę visokio turinio, bet nekaltos įtalpos. Aprič tų kningelių rado da 6 lementorius. Tai po tos kratos ar į antrą mėnesį atvažiavo žandarų „naczelninkas“ ir pusprokuratoris traukti „slestva“. Apie tas rastas knygeles mažai ką klausinėjo, tiktai apie tuos 6 lementorius labai daug kvotė, iš kur ir nuo ko gavęs ir kodėl kupėliaujas su lietuviškais dalykais. Tą ubagėlį statė į mierą mieravo aukšti, stovį ir dantis suskaitė ir teip visą paveikslą surašinėjo ir atidavė priežiurai policijos iki nepareis iš Peterburgo apkaltinimas.— Juozas Murinas Meištų kaime per daugel metų buvo užsėmęs žiemoms mokinimu vaikų beturčių. Per keletą žiemų jisai mokindavo, po 20 ir 25, o kartais net po 30 vaikų pas jį susirinkdavo mokintis, ir vis jam nieks nieko



nesakė, o šimet turbūt 8 d. kovo, ateina žemskių gauja, atsiveda šaltysčių vieni įeina į vidų kiti duris net ir langus apstoja, kad vaikai ne išbėgiotų. Atiminėja iš vaikų lementorius ir knygas, išvarinėja vaikus ir tą mokintoją nusivaro pas žemskių načelninką Gorelką. Tas prisakė, kad ant visados išsižadėtų ir daugiau niekad nemokytų vaikus lietuviškai. Bet tas parėjęs ir vėl susijieško vaikus ir mokina po senovei. Į antrą nedėlią ateina žemskis ta žmogelį šaukti į „bjura“ pas tą patį „načelninką“, kad pasirašytų ant popieros, kad išsižada ant visados vaikų mokymo. Vėliau tas žemskis atėjęs pas Muriną vėl radęs be mokinant tuos vaikelius. Žemskis net persigando ir su dideliu trukšmu tą žmogelį vėl nusivedė pas „načelninką“ o kaip pasakė „načelninkui“, kad vėl jį rado po senovei vaikus bemokinant, tai Garelovs net iki ausų išsižiojo ir ėmė plust tą žmogelį. Ir tas žmogelis turėjo paliauti vaikus mokines.

— Pereitą žiemą prasti žemskiai darė daug kartų pas gyventojus įsiekdami kalendorių, lementorių, laikraščių, szaudyklių ir t. t. Pereitą žiemą apie du kartus pačiam Naumiestyj tapo išlipdinti lietuviški atsisaukimai „*Broliai ir Sesers ne pasiduokim maskoliams*“.

— Gegužės mėnesį šmekeris Grajauskas paėmė su lietuviškoms maldaknygėms *Antaniną Waluckiutę* ir vieną vyruką *Pranciškų* vardu (be dešinės rankos). Rado pas juos apie 60 egz. maldaknygių. Į keletą dieną po tam atsitikimui žandarų „načelninkas“ bevažuodamas netoli Griškabudžio susitiko tą patį *Pranciškų* pas Galinių tiltą ir antrą kartą paėmė su knygomis. Parsivežęs jį į Naumiestį, tuo ko greičiausia bėgo krėsti pas ubagą neregį *Joną Dubincką*. Pas tą ubagą neregį darė kartą pats žandarų načelninks, žemskių „načelninkas“ Garelovas pusprokuratoris prasti žandarai ir beveik visi Naumieščio žemskiai ir teip smarkiai krėtė, kad net jo visus lopus iš čiupinėjo ir tie didieji ponai visas utėles labai išgąsdino. Ale rast su vis mažai ką rado, tik apie 140 mažų paveikslėlių su maldelėms ir knygutės graudus verksmai ir da ar tris knygutės apsitrynusias dvasiškos įtalpos. Tai pas tą ubagėlį didesės gaujos tik tiek telaimėjo. Nuo to ubagėlio ta visa gauja bėgo krėsti pas kurpsiuvį *Vingevyčią* pačiam Naumiestyj, bet pas tą ir nieko nepelnė. Tai atsitiko prieš šeštes tas dieną. Ant rytojaus per šeštes... kaip pasitęgė lakstė žandarų „načelninkas“ ir puspraturatoris ir suskiai žandarai ir žemskiai, rodėsi, kad jau bus kokia karė. Lietuviai su nekantrumu tik žiūrė į tuos raudonsiulius ir nesupranta, ko jie teip laksto. Per šeštinių dieną žmonių daugybė susirinko, oras gražus,

ir vienas kito klausia, kas čion bus, ko tie raudonsiuliai teip laksto. Matyt buvo, kaip suskiai žandarai varinejo lietuvius apspeitę ant slesdvos pas savo „načelninką.“ —

Jau žmonės pradėjo lik skirstytis, ir vakaras artinas, štai vienas žydbernis lietuvis *Tupčaukas* prieina prie žandaro ir sako: „ar tu, ponas nematai, kad pas tiltą yra prilipinta popiera ant ciecoriaus ir da žemai prie tos pačios popieros maskoliszkai parašyta: „*Kas tą popierą atims, tas numirs. Parašė Pralovs*. Pralovs tai tas pats žandaras, katram tas išgama pasakojo. Tas žandaras, išgirdęs apie prilipintą popierą ant ciecoriaus, labai išsigando, rankas nuleido ir kaktį aukštininkas nepargriuvo iš išgasties. Atsikvošėjęs biskį tuo šaukė su birbinaite savo draugus ir bėga į parodytą vietą. Ugi — teisybė randa popierą ant ciecoriaus. Visi rudžiai labai nusiminė, kad teip baisioj dienoj ir prie visos publikos atsivėžiojo tą prilipinti, ir turėjo iki vakariu išbuti, prie tos vietos.

— (*Persergėjimas*). Naumiestyj yra vieno žemskio sunus vardu *Lapatuks*, gudiško tikėjimo, aukšto augimo, kudo ir smulkaus gymio, laibas, su ilgu kaklu ir didelia kumpa nosia; paprastai jį visi vadina *Pusantranosiu* (*Poltoranos*). Tai jisai yra žandarams *parsidavęs už špiegą*.

Jau dėlei jo labai daug kartų buvo. Jisai moka keles kalbas: *gudišką lenkišką, lietuvišką, vokišką ir žydišką*, bjure tur sluzbą, metų tur apie 20, jisai visur ta savo didelę nosį kiša.

Tai lietuviai apsisaugokit nuo to špiegė.

— Dabar nepersenai vienas sulenkėjęs lietuvis Petras Sederevyčius Naumiestyje bjure peršovė carienę arba geriaus sakant, carienės paveikslą. Butų jam labai blogai ėję už tą dalyką. Ale prie to daug gudų buvo prisimaišę, tai teip ir perėjo. Mat atėmė karabiną nuo kaimo žmonių sudėta juos biure po načelninko globa, ir ten stov ne užrakintą. Susirinkę ponaičiai daridavo biure mustarus ir su neužprovytais karabinais cieliuodavo. P. S. paėmė karabiną, be pistono ir staciai į carienės paveikslą taikė. Karabinas, nors ir be pistono, bet padegė, šuvis išėjo stiklas subiro ir per paveikslą šuvis suėjo į murą. Ale žemskių načelninks Gorielovas, bijojo savo kailį drauge įkišti, pagal tai ir šitas likosi teisus.

Tiktai gubernatorius Gorielovą biskį pabaudė, kad su paimtais karabinais tvarkos nepadaręs.

8 d. liepos mėnesio 1900 m. ant Naumieščio tamožnės suėmė su lietuviškais laikraščiais *Ona Rykliutę*. Matyt, apskusta buvo. Paskui gavo patirti, kad jau kelioms dienoms



pirma buvo apskūsta. Rado 3 egz. „Lietuvos“ ir 1 egz. „Vienybės Lietuvninkų.“

Kaip tik rado tuo atidavė žandarams, ir tuojau bėgo žandarai ir visa policija į jos buvimą krėsti ir teip krėtė, kad net žemės iškasė ir teip visą jos padėjimą keles eiles išvertė. Nors ir teip smarkiai krėtė, ale bet nieko blogo nerado. Namie rado tik 1 lementorių 1 egz. „Tiesos“ žodžiai ir teip da keles dvasiškos italpos knygeles. Iškrėtę namus O. Ryklikiutės visa gauja bėgo krėsti pas Antaną Baltrušaitį į Meištus pas ubagėlį be kojos, tikėjos, kad pas jį ras laikraščių ir pirmiausiai žandarai sakė, kad tai dėl tavęs O. R. tuos laikraščius nešė, kad tu kitiems perduotumėi. Ale dėlto ubagėlis ant tų žodžių žandarii labai smagiai patropėjo atsakyti ir daugiau jam laikraštį neprikišo. Pas jį nieko nepelnė, tik pusę lementoriaus išsinešė — tai visas pelnas buvo. O tą merginą O. R. ant rytojaus paleido iš kozo. Ta mergaitė labai išmintingai pasakė, kaip klause, keno tie laikraščiai ir kam tu juos neši.

A. Zigmantas.

**Naumiesčio pav. Griškabudis.** Rygiškių kaime Griškabudžio val. gyvena ukininkas Jonas Steponaitis (su prievardžiu Rugienius), kuris vertas yra čia paminėjimo kaip tolynės išgama ir judošius: ši pavasarį apskundė žandarams du vaikus, Jona Naujokaitį iš kaimo Turčinų Šilpalių gminos ir Kudirkutį iš Suodžių Liesnistvos gminos Naumiesčio pav. Priežastis skundo buvo mat tokia: J. Rugienius užpyko ant dviejų vaikinių, kad jie peikė jo erzlą ir atkeršydams apskundė žandarams, buk jis matęs juodu lipinant atsišaukimus, bet juodu turi daug liudininkų, kad tame visai ne kalti ir dabar kaip girdėt kaltė virs bene tik ant skundiko; butų gerai, kad tokį išgama, kaip Rugienius nubaustų, kad ir į trečią peklą už durelių, nės jis iš savo pasiutimo kaip šuo, kad pats negalėjo įkšt, tai papildė begėdišką judošystę.

Diegas.

**Vilkaviškio pav. Žalioji.** Žaliosios valsčiuje jau bus koki du metai kaip yra vienas žemskis, kuris šnipinėja apie lietuvius, o paskui šitą užduodęs daneša savo vyriausybei. Iš pradžių da, kaip ir visi šuneliai, kol ne buvo išdrąsinęs, kiutojo sav ir snaudė, bet dabar jau išisenėjęs, pradėjo rupintis, ant naudos savo delmono, ar gal dėl užsitarnavimo nors skurinio medalio, pradeda jau kišt savo nosį ir landyt pas ukininkus ir teip-gi stabdyt plentų einančius ar važiuojančius pro Žaliają keleivius: štai nesenei 22 liepos užkliudė vieną vaikina einantį pro Žaliają, reikalaujams tai pašparto, tai knygučių, o tuom tarpu jam ne tiek rupi pašpartas su knygutėmis, kaip išgriebimas šio to: tą pačią dieną užkliudė važiuojančius emigrantus ir vienas iš jų ne turėjo nė kny-

gučių nė pašparto, žemskis ir išlupo apie dešimts rublių iš jo ir girdėt, kad pasidalino pusiau su vaitu; butų labai gerai kad kas tam šuneliui ragus nulenktų; jis gyvena netoli Žaliosios, Endriškiuos, pas vieną grintelninką.

Diegas.

**Starpolė Suv. губ. (Maskoliai uždarė mergaičių mokyklą).** Jau bus bene metai, kaip mūsų mieste atidarė vienklasinę mergaičių mokyklą p. Malvina Krzyvoblockiutė. Sekėsi jai gerai, nės mokėjo ir mokinti ir su mergaitėmis apsieiti. Ale neužilgio atsirado pas mus ir kita mergaičių mokykla — progimnazija gudės p. Razumeičikienės. Šitai buvo pavydu, kad p. Krzyvoblockiutei gerai sekasi. Razumeičikienė, kaip maskalka, per savo draugus maskolius sujieškojo reikalingas priekabas, ir... štai ši pavasarį parėjo nuo augštesnės valdžios praskymas, idant p. Malvina Krzyvoblockiutė uždarytų savo mokyklą. Akyva paklausti, kokios priežastys atrastos tai mokyklai uždaryti. Mokyklų inspektorius išrado, kad mokytinės p. Krzyvoblockiutės pasirašo ant savo susiuvų lenkiškai, kad mokykloje nėra ciosoriaus paveiklo, kad mokytinės permažai maskoliškai mokinamos, kad mokinioja neprižiuri savo mokytinių ir da kt... Tai tav maskolių teisybė. Kurpius.

**Starpolės socijalistai.** Nuo rudens pereitų metų pradėjo krutėti ir telktis į kuopas mūsų miesto žydėliai darbininkai. Iš to prieš vėlykas šių metų pasidarė streikas kriaučių darbininkų. Matyt buvo geras sutarimas, kad darbdaviai turėjo sutikti sutrumpinti darbo dieną iki 11½ adynos, pirmiaus-gi dirbdavo 17 adynų. Neapsiejo ir be žandarų įsikišimo, buvo suimti keli žydėliai, vienas sėdi da ir dabar. Tuos žydėlius darbininkus, kurie nenorėjo prisidėti prie susikalbėjimo, kiti apmušė arba tiesiog išvijo iš Starpolės. Šeimynos nukentėjusiųjų gaudavo užlaikymą iš slaptos kasos darbininkų, į kurią kiekviens turi dėti po 10 skatikų kas sanvatė. Šnipuką vieną meisterį Goldšteina net dikčiai apmušė už jo šuniškus darbus.

Nekurie žydėliai meisteriai negaudami žydų darbininkų pasiėmė lietuvius-gojus, kurie neturėdami da jokio darbininkiško susipratimo nepaiso ant reikalavimų anų žydėlių darbininkų ir gadina iš dalies aniems pasisekimą. Rb.

**Seinų diecezija.** Pavasariais pas mus kunigai mokina vaikus tikėjimo dalykų; tai traukiasi per keletą dienų, prie galo kunigas išklauso savo mokytinius, ar moka jau tiek tikėjimo dalykus, idant galėtų stoti prie išpažinimo nuodėmių (spaviednės); kas pasirodo gana prisirengęs, gauna kvitelę ir paveikslėlį arba medalikėlį. Tai yra labai geras daiktas, tie pamokinimai ir tie paveikslėliai bei ignosėliai. Ale da puikiaus išeitų, kad visi Lietuvos kunigai bemokindami vaikus sektų paveikslą vieno



garbingo kunigo, kuris teip daro: kas moka ant knygų lietuviškų skaityt, tas gauna ir paveikslėlių ir ignosėlių, o kas nemoka, tai tik vieną dovaną. Rodos menkas tai yra dalykas, vienok per kelis metus patėmyta, kad nuo to skaičius mokančių skaityt auga. Abelnai vertėtų visokiais budais traukti mus vaikus prie knygų.

*Ne kunigas.*

**Kalvarijos pav. Dauksiai.** Per Š. Jurgį Dauksiuos ir toliau buvo išlipinti *atsiūkumai*. Žemskių starša labai kvotė kitus ukininkus apie tai, kas juos lipina, bet nieko neiškvotė. Varnupių kaimo ukininkas T-ckas, Ludvinavo sudo „launikas“, ko galo negavo per Š. Jurgį bebėgiodamas po visą Dauksių kaimą ir bejieškodamas *atsiūkumų*. Tas T-ckas yra didei linkęs prie maskolystės. Pirmutinis jo žodis: „zdravstvuj“; jeigu kas jį pavadina da ponu „launiku“, tai jis tuo išsitraukia koki pusrublį iš kišenius ir kiša anam; jis mat tai laiko jam už didelę garbę. Tai matote, koks tamsuolis tas mūsų launikas T-ckas.

*R. Radastas.*

### Kauno gub.

**Telšių pav. Jokubavs.** Iš 20 į 21 birželio mėnesio naktį maskolius-kareivis nušovė aplink Jokubavą P. Talmontą jauną vaikną, turintį apie 20 metų amžiaus. Nušovė jį jau Prūsų pusėje tolokai pažėjusį. Nušovė maskoliai parvilkę jį ant perkaso rubežiaus. Į atvilkę dar šauta iš arti į galvą, nės smagenys esą ištisnę iš galvos.

Jau senai neapsakomai skaudžiai kankina mus varguolius visoki baisūs maskolių „zokoni“, reikėjo dar mongolams vieno baisaus „zokono“, kuris pavelytų rubežiniams kareiviams šauti į pereinančius per rubežių. Jų tas „zokono“ buvęs sako, kad tuomet leista yra šauti į žmogų, jei tas po trijų šaukimų: „sus-tok“! nesustoja; ir tai maskoliai tiksliai savo pusėje leista šauti, o ne Prūsų. Teip pasakyta. O iš ties duota yra pilna valia tiems gyvuliams, kas tinkama daryti ir šauti žmogų be jokio atsakymo ir kame tiklį prigauna. Trys metai atgal buvo aplink Jokubavą toksai pat suvis atsitikimas! O keturi metai atgal tame pačiame mūsų Jokubave tie maskoliai-žvėrys baisiai išgolvotavojo nutvėrę keliaujant dvi moteriški, vieną kone lig smerties, nudraskė nuo jos drabužius ir pusplikę ant lauko paliko. (Veizdėk „Tėvynės Sargą 1897 m.). Kas nežino, kiek ir kaip primuša jie žmonių, kuriuos sugauna, bevarydami.

Tai teisybė ir tiesa ant maskoliaus svieto! Bruka bošibuzukui šaudyklę į ranką ir liepia šauti tykiausius ir ramiausius ant svieto žmones už tai, kad tie, ištroškę ir išalkę dvasiško peno, nor įgyti knygas, šviesa.

*Saviėtis.*

### Vilniaus gub.

**Žyžmariai.** Musų parapiją galima priskaičiuoti prie itin lietuvišką, vienok bažnyčioje pirmutinę vietą užima lenkiška kalba. Pamokslai yra sakomi lenkiškai ir lietuviškai pagretomis, vienoj nedėlioj lenkiškai, kitoj lietuviškai. Bažnyčioje gieda suplikaciją, vientik lenkiškai laike pakėlimo ir po evanėlijai, o teipos-gi ir kitas giesmes. Pamokslus sako, dažniau lenkiškai o kaip šimet, po Velykų, tai ir visai lietuviškų pamokslų parapijonys neturėjo, nės kunigui kamendoriui išvažiavus klebonas tegalėjo vientik lenkiškai sakyti. Vietinis klebonas kun. Jelenskis pamišęs, sako, kalbą lietuvišką, o ir nelabai norys ją gaivinti, nės ji perdaug da buk tai silpna: nės Miekevčių, nės Kondratavčių mes jūg da neturime... Dar iš Valkininkų yra atkeltas čion kunigėlis už kamendorių. Buvejis-gi musų kamendorius liko perkeltas į Valkininkus, kame tur but ir-gi užsiims grasinimu žmonių nuo degtinės. Jo pasielgimas, kaipo kariautojaus prieš degtinę, čion paliko nesmagią atmintį. Sako, juog jis nepasigailėdavęs kaip kur užvažiuoti girtuokliui per kailį! (laikas jau butu pasinaudoti iš smagesnių įrankių apginimui žmonių nuo girtuoklystės!)

Toki musų dvasiškieji vadovai, o pagal juos ir mes netoli da nubėgame. Nors dvi trečdali musų parapijos namuose vartoja tiksliai lietuvišką kalbą, vienok viešose vietose, miestelyje, ar kur svecziuose stengiasi pasirodyti su šnektą lenkiška tarytum toji būtų gražesnė. Daro jie teip, nės netur jokio supratimo, dėlei ko neprideri teip daryti mato, kad ponai ir šlektą, o da ir dvasiškija vartoja tą šnektą tai, žinoma, ir jie glaudžiasi prie josios. Nės daktarų nės šiaip šviesesnių lietuvių čion nėra — mus kampelis, tarsi visų užmirštas. Laikas jau Žyžmariečiams susiprasti ir pradėti labiau guodoti ir savo šnektą ir visus senobinius palikimus, Gana jau mums lenkiškosios šnektos, pradėkime ginti savo kalbą, pradėkime skaityti savo knygeles ir laikraščius. Tegul tik geri žmonės neužmiršta ir musų kampelio.

*Petrailis.*

**Varėna.** Mažas tai miestelis, apgyventas kaip ir kiti musų miesteliai, vientik žydų. Turime čion tik vieną krautuvę katalikišką, bet žmonės ir tą retai lanko. Sako, pas žydą ir pigiau ir galima visgi kaip kada šį-tą nuderėti.

Musų bažnytelė nedidelė, smagiai apleista, medinė, pati-gi parapija nemaža. Daugumui žmonių priseina melsties ant šventoriaus. Žmonės čion visi lietuviai, o ir šlektos čion beveik neregėti. Retai tik išgirsi lenkišką kalbą, vienok ir evanėliją sako lenkiškai ir gieda lenkiškas giesmes pamokslai sakomi lietuviškai. Vis tai senobinės liekanos. Žmonės gieda, tiesa,



daugiausia lietuviškai, bet organista, kaip vis-gi ponelis, traukia sau vienas lenkiškai. Reikėtų ir jam paliepti giedoti lietuviškai, nės žmonės tuomet galėtų jam padėti. Musų vienintelis kunigėlis iš Kauniškių, jau suvirš 15 metų, kaip čia gyvena. Balso beveik jokio neturi ir todėl jo pamokslų beveik visai girdėti negalima. Budams per penkis žingsnius nuo sakyklos vos tik trečdali tegalėjau išgirsti. Kalba jo didžiai sudarkyta visokiais priemaisiais ir klausant net nesmagu, juog viešai ją teip darto. Tuom tarpu-gi čion butų reikalingas tvirtesnis kunigas. Reikia žinoti, juog šaly miestelio riogsokariumenės stovyklė, kame laike vasaros buna apie 25 tukstančiai kareivių. Tarp tos kruvos, žinoma, yra ir katalikai kareiviai, kuriems smagu butų išgirsti gerą pamokslą, o kaimynista tokios aibės maskolių didžiai pavojinga ir dėlei pačių parapijonių. Šventomis dienomis miestelis pilnas kareivių ir, žinoma, išgėręs linksminasi, kaip mokėdams. Nors musų žmonės ir šalinasi nuo susibičiulavimo su maskoliška dvasia, bet laikas daro savo: vietiniai žmonės jau beveik visi permano maskoliškai, o sako pirm kokios 15 metų maskoliai niekaip negalėdavo su „žmudiaku“ susikalbėti.

Žmonės visai biedni, be jokios apšvietos. Susipratimas tarpo jų visai mažas. Gyvena teip, kaip Dievs duoda. Nė daktarų, nė vaistininkų, nė teip kokių vyrų lietuvių čion nėra. O darbo-gi begalo daug ir priegtam darbo neatidėtinu.

#### Kaimynas.

**Biniakonis.** Musų parapijį nemažai rasi lietuvių, randasi čielos ulybės, kame žmonės tik lietuviškai kalba, vienok bažnyčioj nė balso neišgirsi lietuviškai. Viskas eina lenkiškai.

Kunigai lietuviškai nemok, nės kunigus lietuvius išvaro ten, kame jie nereikalingi, o mums palieka apaštalus lenkystės. Butinai reikėtų, kad iš pradžios nors evaneliją pradėtų skaityti lietuviškai. Parapijonys, pradėkime reikalauti sav teisybės, nepasiduokim savę skriausti ir žeminti.

**Armoniškis.** Šioj filijoj apie dvi trečdali yra lietuvių. Evaneliją įvedė skaityti lietuviškai, bet pamokslų mes neturime lietuviškų. Norėdami išgirsti pamokslus savo kalboje traukiame į kaimynišką parapiją *Balatnų* (Verenovo), kame atsitinka išgirsti lietuviškus pamokslus. Ir ten jie nekaskart buna, bet reikia atminti, kad pirmiau ten nieko, kaip ir pas mums, lietuviško nebuvo. Dar-gi ačiui pasidarbavimui vietinio klebono, ten buna visados skaitoma lietuviškai evaneliją, o teip-gi sakomi ir pamokslai. Lietuviškos giesmės ir-gi pradėjo skambėti toj bažnyčioj, kas didžiai linksmina širdį parapijonams, nės giesmės buna gražiai giedamos. Reikėtų, kad kaimynų parapijos jimtų paveizdą nuo *Balatniečių*.

#### Paukštelis.

**Liepojus.** 26 gegužį šių metų tapo iškratytas nekursai škaplierninkas lietuvis *Birbilas*. Jis jau iš seno yra pagarsėjęs savo darbais. 1895 m. pirmą kartą papuolė jis į rankas gudų už lietuviškas knygas ir sėdėjo visus metus lig sudo Šiauliuose, potam tapo apsudytas ant metų į Petrapilį. Po pabaigimo savo koros jis buvo pasiūstas į Liepoją ir čia buvo laikomas po priežiūra policijos. Pagyvenęs nekuri laiką Liepojuje ir susipažinęs su nekuriomis tėvynainiais jis išpalengvo pradėjo teikti savo broliams lietuviškas maldaknyges ir šėip dvasiško turinio knygutės, per ką ir vėl pasikėlė prieš jį neprietelius. Nedorėlis *Biletavyčia*, sunus nekuri paleistuvės (teip-pat škaplierninkas), matydamas juog šitsai platina tarp savo brolių lietuviškas knygeles, per ką ir kitokių daiktų daugiau parduoda, kaip tai: Rožančių, škaplierių ir tt., apskundė *Birbilą* policijai, juog jis platina lietuviškas knygas bei laikraščius, Gudijoje užgintus. Paskundė netik *Birbilą*, bet ir jo draugus; pas *Birbilą* atrado, keletą šaltinių ir šėip dvasiško turinio apdriskusių knygelių. Teip-pat buvo iškratyti: Br-as, Žu-is ir keletas kitų ir pas visus po truputį atrasta. *Birbilą* areštavojo, su kitais dar nežinia kas bus. *Biletavyčia* jau iš senei pažystamas savo nedorumais, pirm kelių metų jis išdavė Juožą Miklį. Saugokitės broliai tokių judošių *Bilekevycių*, o jus liepojiškiai lietuviai, atkreipkite savo akis ant to nedorėlio, neda-leiskite daugesniai pildyti tokių nedorybių; nuykite nuo šventos vietos, idant nepiktintų svietą ir nežudytų musų brolių tokiomis judošiškais darbais. Teip-pat meldžiame jo mylistos klebono von Ropp idant prašalintų tokius nedorėlius nuo šventos vietos.

*Kareivis.*

### Iš svetimų šalių.

**Kynai\*.)** Kynuose karė. Veik visos didėsės viešpatystės Europos susitarusios užpuolė ant Kynų ir siunčia ten kareivius pulkais. Žmonių kraujas liejasi upeliais, badosi žmonės kaip gyvuliai, nozmumas neišpasakytas.

Priežastis karės — nesusipratimai dėlei platinimo krikščionystės. Kyniečiai neužkentia krikščionystės apaštalų jau nuo senei. Pradžioj vasaros jie nužudė kelis misionorius. Iš to ir prasidėjo karė. Europos viešpatystės nuo senei jau smelkiasi į Kynų viešpatystę su savo misionariais, kupčiais, fabrikantais, kurie kiek galėdami stengiasi praplatinti savo įtekme, tavorus, stato ten savo namus, magazynus, kompanijos samdo žemę, uostus ir tt.

\*) Kynai yra didelė rytinės Azijos viešpatystė turinti apie 400 mil. gyventojų.



**Maskolija.** Maskolija drauge su kitoms viešpatystėms kariauja Kynų žemėje. Ji yra nepersenei įgyjus Kynuose portą Arthur ir dar daugiau nori įgyti. Karei gabenami yra i kraštą svieto kareiviai iš visos Maskolijos ir taip-gi iš Lietuvos. Tai-gi noroms nenoroms ir lietuviai turės praliet savo kraują dėlėi maskolių valdžios kraugeriškų užsimanymų.

## Karė Pietinėj Afrikoj.

Ot, gangreit ir bus po burais!... Anglonų buriai gangreit baigia juos mindžioti!...

Sakysit, to ir reikėjo laukti, nės kur-gi du tris šimtai tukstančių gyventojų gal atsiturėti prieš ponystę su 300 milijonų gyventojų, kiek Anglijoj ir jos kolonijose rukuojasi.

Žinoma tai teisybė. Bet kodėl-gi Oranijai ir Transvaliui, toms pietinėms Afrikos respublikoms, karę Anglijai apšaukiant, nieks ne tik kad anų nepersegerėjo kad ne i lygią karą eina, bet visas svietas rankomis plojo ir šaukė: „burai — milžinai! burai gerai daro, kad savo luosybę gina! Anglonai — plėšikai — reikia juos pamokėti!“ Iš pradžios, iki Anglija daug kareivių i Afriką nebuvo suspėjus nusiųsti, iki nebuvo daugiaus anglonų kareivių kaip du ant vieno burkareivio — tada klotis po burų pusei buvo ir visas svietas šaukė: „kas-žin, koks dar bus galas. Gal buti, kad Dovidas ir paveiks Golijotą. Anglonai — milžinas ant molio kojų. Suirs, kaip Karthago suiro. Rankoms ploja visi ir gėrisi neišpasakytu burų narsumu, kurie už savo tėvynės luosybę po drang su savo vaikais ant smertiesėjo...“

Bet su laiku — per 7 mėnesius — Anglija tiek kareivių i Transvalį ir Oraniją ant burų sugrudo, kad pirmieji antruosius gultinai užgulė...

Burai girdėjo viso svieto dėl savęs plojimą. Didžiausiame pavojuje budami burai, pašelpo po visą svietą šaukia ir jieško, tarydami: „Matote-gi, kad po mūsų pusei teisybė! Tai-gi užstokit! gelbėkit! pražūti neduokit!“

Nieks anų negirdi, nieks jiems ant pašelpo neateina. „Jūsų prova teisinga, bet spēkos neturite — tai žukite!“

Ta didžiausia viso svieto nemielaširdystė — tai teipo-gi vienas iš ženklų šios gadynės.

*Kazimieris.*

## Apie žmones, alsuojančius ugnim.

Prancužų mokslo vyras Porvill'is parodo, kad toki žmonės yra ant svieto. Glasgove (Skocijoje) metuose 1887 atsitiko su vienu žmogum toks keistumas: tas žmogus buvo amžiaus 40 metų, valščionis, jis sykį užkūrė sav pypkę ir toje valandėlėje šoko jam iš bur-

nos ugninė liepsna, sutrinko eksplozija ir tasai žmogus krito ant žemės negyvas. Taip-pat atsitiko met. 1880 su viena moteriške mieste San-Francisko (Amerikoje) begesinant jai žvakę. Metuose 1889 Filiadelfijoje vienas darbininkas, užbraukęs brižuką, degė pypkę, kurią turėjo dantise, ir toje valandėlėje liepsna apsiutė jo burną ir nusidavė i gerklę. Apie tokius atsitikimus papasakoja ir vokiečių profesorius Moller ir amerikietis gydytojas Varteburgas, abudu, klinikų užveizdėtoju. Profesorius Molleris tos nepaprastai keistos ligos parodo tokią priežastį: Pas tulas ypatai dėlėi blogo valgio grumoliavimo pasidaro viduriuose apščiai gazų, kurie lengvai ir greit užsidega; dar ugnį išal suojančiais pasidaro žmonės, kurie daug sugeria alkoholio (spiritinių gėralų).

Iš tų iš gyvenimo paimtų faktų pasirodo, kad pasakos apie užsidegančius žmones, tai ne yra vien vaidintuvės išmisas.

*B.*

## Ką žmonės kalba apie pabaigą svieto.

Spalio mėnesyje praeitų 1899 metų visoj Lietuvos (Suv. gub.) pasklido gandas, buk jau už kelių nedėlių, tai yra apie 13 d. lapkričio bus pabaiga svieto; kiti-gi žmonės kalba, kad pulsianti nuo dangaus žvaigždė ir užliesianti vandeniu visą žemę; kiti pasakoja, kad busęs drebėjimas žemės visame sviete: ant galo dar kiti pasakoja, kad busęs koksai tai sunkumas oro. Kas tas visas žinias paleido ant svieto, to ant tikro negalima pasakyti.\*) Prasti žmonelės i tikėjo i tokias melagingas pranašystes ir labai bijosi viršpaminėtų Dievo rykščių; tankiai ateidavo pas kunigą klausti, ar tas viskas išsipildys. Žinia kunigai ramina ir sako, kad tas viskas neteisybė, bet žmonės visgi bijosi, mislydami, kad kunigams nuo vyskupų yra įsakyta ir po didelia bausme uždrausta žmonėms apie tai pasakoti. Neišmintingas yra daiktas leisti i žmones tokias klaidingas žinias. Kada bus pabaiga svieto, tai to niekas nežino, tik šv. Raštas paduoda nekuriuos ženklus, kaip antai didžius persekiojimus ir kitus. Kaslink drebėjimo žemės, tai toksai atsitikimas gali buti ir yra kaip Italijoje, Portugalijoje ir kitur; ale tas paprastai buna pietinėse viešpatystėse Europos ir kitų dalių pasaulės, o kad pas mus Lietuvos tas įvyktų, tai dar negirdėtas yra daiktas. Ši baimė žmonių parodo mūsų žmonių tamsumą; jeigu jie būtų apsišvietę, tai i tokius niekniekius netikėtų. Reikia mums skaityti lietuviškas knygas apie gamtą ir kitokias moksliskas!

*Sakalas.*

\*) Apie pabaigą svieto pranašavę vienas Vokietijos žvaigždininkas (Falbas).



## Iš vieno Žemaitijos miestelio.

Tankiai atsitikdavo man girdėti mūsų jaunuo-  
menę vartojant gudiškus žodžius, o labiau-  
bjaurius keiksmus; girdi juos susirinkimuose,  
ant vestuvių ir per atlaisdus, kada svietas iš  
bažnyčios atlikęs po miestelį išsklįsta.

Vartoja tuos gudiškus priežodžius tie, kurie  
nori skaitytis prakilnesniais už kitus, o nesu-  
pranta, kad išeina suvis priešingai, nės nė  
vienas doras gudas to nereikalauja.

Susirinko keli vaikinai; tarp jų yra vienas  
nesenei iš kariumenės parėjęs, su mėlynais  
marškiniais apsilvėjęs, iš šalies sakstomais,  
išsiutais, — vienu žodžiu tikras maskolius. Su  
didele puikybe jis plėšia trikapeikinę skrynelę  
su popierais ir sako: — „na! *nada zakurit,*  
*poslukai, a neimėjęš špičkov?*“

Draugas po kišenių graibo: — „*zabil, zabil!*“ —  
paskui priduria: „*je . . . . mat!*“! tuojau rasiu.  
Kiti atkartoję keiksmą ir eina anų „*špičkov!*“  
jieskoti.

Jeigu nesuprantate, vaikinai, ką reiškia tie  
žodžiai, kuriuos jus vartojate, tai pasiklauskite  
kokio gudo — jis išaiškis. Rasit suprasite,  
kad tas lietuviui nepridera, nės mums reik  
stengtis valyti tėvišką kalbą nuo svetimų  
žodžių, o nebjauroti jos tokiu keiksmu, kaip  
tas, ką baigiasi žodžiu „*mat!*“.

Ne gana to. Štai eina mažas vaikas, mažas  
kliš-kojis, dar motinos sijono išikibęs, su nepri-  
dengtu pilveliu, teip dar nekaltas, kad reikalo  
pridengti kuną nesupranta; ir tas, pamatęs  
umzdelius ir molio azelius, šaukia: — „*jemika-*  
*maka!* mamyti, nupyki, nupyki tą!“!.. Motina  
juokiasi ir atsistojusi jieško pinigų mazgelyje.

— Ką jis sako? — paklausė kaimynė  
iš šalies.

— Eiki, eiki! mano Juzis tikras „maskolius“,  
— sako džiaugdamas motina.

— Bepigis tamistai! vyras „maskolius“  
(maskoliais pas mus vadina kareivius), „*abrazau-*  
*nas*“ vyras . . .

— O, netikėsi, mano Jonis, *je . . . . mat,*  
taršk maskoliškai, kaip senis! —

Pasistengkime, broliai ir sesutės, išmesti  
nerekalingus bjaurius žodžius iš mūsų kalbos,  
nės tai tik mus vardą žemina, kada kiti mato,  
kad mes gerimės tuo, iš ko kiti piktinasi ir ko  
bjaurisi.

L. P.

## Kas vyresnis?

Joja du ukininku ramiai kalbėdamies ir  
sutinka atvažiuojant didelį pilną stiklų vežimą.  
Vienas iš jų čiupt už kepurės ir kelio šalyje  
sustojo, kolei tas vežimas nepravažiavo. Antrasis  
nusistebėjęs prabilo: „Jokubai, ar tau makaulė  
apsisuko, kam tą kepurę nusiėmė nuo galvos“.  
Jokubas atšovė: „mat juk, broli, *manipoline*

tuose buteliuose čia pravežė“ — „Kad tu  
butumi jos ragavęs, tad teip . . . , bet iš vien  
paregėjimo nieks dar proto nenustojo, tavę  
pirmą matau . . .

— „Nesupranti, Motiejau, manęs, ruščiai  
sušuko Jobubas: juk-gi yra *manipoline*  
*„kaziona“* tad prieš ją reikia kepurę pakelti,  
čia Motiejus traukė į šalį, biškį išsigandęs,  
ar ne iš tiesų jo draugui galvoj susimaišė. —  
„Klausykis, traukė toliaus Jokubas, monopoli įve-  
dus įėjau į krautuvę nusipirkti baltakės stikliuką;  
man manipulinės už auksiną beprašant nė  
jste — nepajutau, kaip šalip stovys uredninkas  
nudažė man nuo galvos kepurę, ir rodydams  
pirštu į pilną stiklinių lentyną gudiškai suriko:  
*„pered etim šapku dolo!“*. Asz dabar ne be  
mulkis, matei, kaip ne toli jojo žandaras, nebe-  
noriu į ausį begauti, dėlto ir nusiėmiau kepurę  
prieš *„kazioną“* degtinę. Motiejus gardžiai nusi-  
juokė. — „Juk tai prieš caro paveikslą  
(portrėtą) monopolyje ant sienos pakabintą  
reikia kepurę nusimauti, ne prieš degtinę“.  
„Kalbėk sau sveikas, nepasidavė Jokubas; ir  
aš teip bučiau supratęs, nės teisybė, kad ir  
caro paveikslas netol stiklų rioksojo. Bet leisk  
manę pabaigti. Ne senei buvo gimęs mano  
Juzukas, krikštytos išpuolė ant Sekminių,  
kermošiaus dieną. Asz tą metą buvau desetininku,  
tad prašiaus uredninko, kad manę atleistų į  
namus ankščiau tą dieną. Juk žinai kaip  
baisi mada mūsų uredninko, lyg išnakčių  
reikia su juomi pasivalkioti kermošiaus vakare.  
Kepurę nusiėmęs meldžiau, jis vis ne ir ne:  
*„stūžba, stūžba“*, kalbėjo. Bet kaip įbrukau  
jam naują sidabrinį į ranką; išvydo caro  
paveikslą ant jo, tuoj pats ištraukęs iš po mano  
pažastės kepurę antspaudė ją ant galvos ir  
ištaręs „*stupai!*“ nutvyolino.

— Matai, ar nemano teisybė: prieš degtinę  
nudažė, a prieš cario paveikslą tas pats  
uredninkas neleido be kepurės būti —

Saunora.

## Apie Varlę.

Iš didės daugybės yvairių sutvėrimų, ku-  
ruios matome ant šios pasaulės, labjų-labjau  
žmonių niekinami ir neužkėčiami yra tie  
sutvėrimai, kurie šliaužioja po žemę, prie kurių  
priklauso teipogi ir varlės. Tas paniekinimas  
šliaužiojančių sutvėrimų yra suvis neteisingas,  
nės nors kunas tų sutvėrimų ir negražus yra  
ant pažiūrėjimo, vienok, jeigu mes juos arčiau  
ištirsime, tai veikiausiai atrasime juose daug gerų  
pusių ir akyvų dalykų.

Paprasta varlė nėra labai šlykšti, repečkė  
(rupužė) yra jau daug šlykštesnė ir ji yra  
kaipo ženklas bjaurumo ir piktybės.

Vieta gyvenimo varlių paprastai yra balos,  
šioželkos, prudai ir raistai apaugę karklais,



lendrėmis ir kitais žolynais. Tankiai galima pamatyti varlę teipogi pievoje ant dirvos ir kitose vietose.

Ipatingas yra skyrius žaliųjų varlių, arba paprastai vadinamų žaliankinėmis; šios varlės yra žalios ir dėl togi jas nelabai greit žolėse galima patėmyti; jos yra mažesnės už paprastas varles ir ilgio tur apie 4 centimetrus; gyvena dažniausia žolėse ant kranto upelio arba balos. Matyt, kad jos žino savo ypatingumą, (? Red.) t. y. kad jos yra žalios, nės prisiartinus žmogui prie jų, žaliakinės labai prisiglaudžia prie lapų žolynų, tuni ir išvertusios akis žiuri į žmogų iki žmogus neprasišalis; jeigu patėmys, kad žmogus jas nori pagauti, tai akies mirksnyje išoka į vandenį.

Žalioji varlė kas dvi savaitį maino savo spalvą: iš žalios virsta į žalsvą iš žalsvos į tamsiai žalią, iš tamsiai žalios į švesiai žalią.

Kaip visos varlės, teip ir žaliaukinė maitinasi visokiais vabalėliais; ji gauda muses, peteliškutes, vuodus, kuisiukus, mašalus ir kitus mažus vabalėlius. Labai gražiai žaliaukinė žvejoja savo maistą: prisiglaudžia prie lapų žolių ir laukia prisiartinant vuodo arba kitokio vabalėlio; kaip tik tas arti prilėks, tai žaliukė tuojaus šoka, griebia snukiu vabalėlį ir praryja.

Visą vasarą žaliaukinė pergyvena tarp žolių; saulei giedriai bešviečiant, ji šildosi prieš saulutę tupėdama ant lapų žolynų; lyjant, lenda po lapais, o kaip ilgi lyja, tai kavojasi vandenyje ir ten laukia oro atmainos.

Rudenį prisiartinus, kada jau vabalėliai nyksta, žalioji varlė pavirsta į geltoną, pameta žolynus ir ruošiasi į artymiausių balą arba šioželką ir ten sustingus per visą žiemą guli. Atėjus pavasariui žaliaukinė pirmiau už kitas varles, (nės dar pradžioje balandžio) pasikelia iš savo sustingimo (miego). Iš spradžių atsiranda patinukai, paskui pataitės, kurios tuojaus deda kriaušinius (kurkulus) ir iš jų praėjus 12 dienų išsiritą varliukės. Kiti gauda varles ir laiko jos tam tikruose induose, nės per savo apsiėjimą jos parodo atmainą oro. Ir teip pav., jeigu varlę, laikoma pilname vandens inde kavojasi ant dugno, tai reiškia, kad bus lytus; jeigu indelyje ant viršaus plauko, reiškia, kad bus giedra; jeigu kvarkia, tai bus audra, vėtra.

Varlė gyvena nuo 8 iki 10 metų.

*Sakalas.*

## Kaip atsirado senas Kalendorius.

Pirmą dieną Velykų po dievmeldystei žmonės prapliupo kaip iš maišo. Visi perbalę svyruoja, kiti net kriokia eidami, visi nuvargę, rodos sutąsyti, teip kaip tris dienas nevalgę. Visi ant namų skubinasi, kad tyk greičiau pareiti. Plentais traukia pulkai žmonių, visi tyli, tik šnypščia, kaip žalčiai. Štai nežinia iškur pasi-

pynė maskolpalaikis, parūbežio sargas. Tas prisiartinęs prie vieno nejauno žmogaus užšnekina jį maskoliškai.

— Tai jau pas jus Velykos?

— Jau, atsakė žmogus.

— O pas jus tai da kitą nedelę bus?

— Tai kita, atsakė maskolius.

— Na ale pasakyk man, klausia žmogus, dėlko nesykiu buna mus šventės: mus pirmiau o jus paskiau? Tas atsakė, nežinąs. — Tai kad tu nežinai, tai aš tau pasakysiu. Ir pradėjo žmogus pasakoti. „Kaip kitąsyk buvo ant sviesto tik viena bažnyčia, tai ant šventės ėjo švęst vokiečiai, prancuzas, lenkas, lietuvis maskolius ir visos tautos. Prusai ir lietuviai ir kiti namieje su klumpėmis vaikščioja, o į bažnyčią su čebatais eina o pas jus Rosioj, tiek namie, tiek į bažnyčią vis su vyžoms, eina. Tai beeinant maskolius vyžos ėmė ir nuplyšo. Ką jis darys, basas neis — šalta ir dygu; jis viską pasimetęs ėmė sau naujas vyžas pyt; kol jis nusipynė sau naujas vyžas, išėjo dvylika dienų; kada jis atėjo į bažnyčią anie jau buvo atšventę. Ką jis darys, jis sau viens ėmė švęst.

Šimet turbūt vėl vyžą maskolius taisė. Kiti, kurie suprato, juokais netrivojo o maskolpalaikis ėmė pykt ir nežinojo ką atsakyti.

Valandą mislyjęs maskolius tarė: „neteisybė“, tik septynias dienas Velykos pirmiau buvo, o kaip kada ir sykiu . . .

Velykos tarė žmogus tai kas kita tos ir pirmiau ir paskiau buvo ba tai eina palei dangaus mėnesius. Ale kaip Kalėdos, ir kitos visos šventės, tos nesikiilnoja ir nuo jų turime rokuot, maskolius nevieryja, o iš piktumo net ėmė keikt, toliau but visai papaikęs, bet mes neužilgo persiskyrėm.

Kl.

## Margos grometos.

Savo gromatas, kurias mislyju ir apsiėjimu į Jus rašyti, todėl *margomis* vadinu, kad jose rašysiu apie šį bei tą, kas man ant mislies užeis ir ką dėl savųjų už naudingą dėl pranešimo rasiu. —

Keletą mėnesių tam atgal teko man Nitaunos apygardoj buti. Dėl reikalu šen ir ten važinėjant reikėjo arklius samdyti. Latviškai nemokėdams pradėjau maskoliškai kalbėti . . . Ant mano kalbos latviai tarsi kurčiais išsirodė . . . Nei vienas nieko neatsakė ir tarsi manęs girdėt negirdėjo . . . Nenorėdams ant kelio be arkliu palikti šep teip iš lietuviško latviškai kalbėti pradėjau — ir tada vis, ką tik reikėjo, gavau. . .

Tas ant pažiūros menkas atsitikimas daug man mislyti davė.

Ar mes teip pasielgiame? Pas mus kokiam maskolpalaikiui atvažiavus ir mus maskoliškai užkalbinus, tai mes nors nemokėdami, o stengiamės maskoliškai kalbėti. — Ar-gi ne geriaus



butų mums latvių budo turėtis? Aš gerai supratau, dėlko ant maskoliškos kalbos latviai man nieko neatsakė... Tie tarsi man norėjo pasakiti: „Čion Latvija ir latviškai su mumis turi kalbėti!“

Tai-gi ir mums lietuviams syki visiems svetimtaučiams reiktų pasakyti: čion Lietuva ir lietuviškai su mumis turite kalbėti!

## Nauji raštai.

**Velinės.** Parašė A. Mickevičius, vertė „Varpas.“ Pasveikinimui dienos 24 gruodžio 1890 m. Išleido kuopelė Vinco Kudirkos atminčiai. Tilžeje 1900 in 16. p. 68.

**Trumpa Istorija didžiosios Prancūzų Revoliucijos** (iš lenkiškos). Išleido P. L. S. R. 1900 m. in 12<sup>o</sup> p. 46.

Naujas Atsišaukimas „Lietuviai ir Lietuvaitės.“ pusl. 1.

**Statistika lietuviškų knygų** atspausų užsieniuose Didžiosios Lietuvos nuo 1864 iki 1900 metų. Kaštais fondo lietuviškos Parodos Paryžyje 1900 m.

**Ideja ant Mėslyno.** Apysaka mūsų dienų. Aukauja broliams Lietuviams. Musė. Plymouth Pa. Kaštais ir spauda „Vienybės Liet.“ 1900 m. pusl. 56.

**Lietuviškas Albumas.** Laida I. Istorikos ir šep jau Lietuvos vietos. Parašytas ir išleistas kun. A. Miluko su pagelba prenumeratorių. Shenandoah Pa. spaustuvėje V. J. Stagaro ir Comp. 1900 m.

**Grovo Kyburgo Kelionė Lietuvona** 1397 m. išguldė Basanavyčius. Plymouth. Pa. 1900 in 12<sup>o</sup> p. 52.

**Regėjimas,** pasaka Boleslavo Pruso. Ant olimpo, legenda parašė H. Sienkievicz. Shenandoah, Pa. 1900 in 16<sup>o</sup> p. 36.

**Kataliogas lietuviškų knygų** su gotiškėmis litaromis p. 31.

**Karžygiški darbai Indionų baltosios marizijos.** Lietuviai atpašajojo M. Mitutis. Bitenai 1900. Spāda ir lašta M. Janfaus Bitenoje, pusl. 81.

**Laikraštis.** „Kurėjas“ užbaigė savo gyvenimą su N. 19. „Bažnyčios Tarnas“ teip-gi nebišeina.

## Atsakymai.

**Šerkšnui.** „Apie dirbimą rominių avilių ir bitininkavimą su jais“ gavome, bet negalėdami pats spaudinti, nusiuntėme į „Tėvynės Sargą“ red.

Atsakaš redaktorius Jurgis Lapinas, Tilžeje. — Spausdinta pas J. Schoenke, Tilžeje.

## Apgarsinimai.

# Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuviškoje kalboje, atspausas lotiniškomis litaromis Peterburge, gaunamas pas inžinieri A. Maciejevskį. Nevskis pr. n. 111 b. 73. Prekė 1 rub. už ekzempl. su pristatymu; imant 10 ekzempl. 20 % rabato.

Už 1½ rub. 66 lakštus

literatiško turinio davė 1899 m.

# „Tėvynės Sargas“,

V. metai stovis ant sargybos Lietuvių tautos: šviesos, tikybos ir kalbos. Adresas:

Jurgis Lapinas. Tilsit. Germanija. Tenpat gaunama yra ir

Žinyčia.

Mokas už kiekvieną № 50 kap. Tuodu laikraščiu spaudina dar nežinomus

Vyskupo M. Valančiaus raštus.

# „Vienybe Lietuvininku“

Išaina kožną Seređa, Plymouth,

## KAŠTUOJA

Ant metų Amerikoje . . . . . 2,00 dol.  
Į Užmarę . . . . . 3,00 dol.

Pinigai kitaip nesisiūnčia, kaip tik per „Money Order, Postal Note“ arba registravotose gromatose, ant šito antrašo:

J. J. Pauksztys & Co.,

224 & 226 East Main Str. Plymouth, Luzerne Co. Pa.

## Adresai

„Ukininko“ ir „Varpo“ administracijos:

- 1) redaktorius: Herrn J. Lapinas, Tilsit, Goldschmiedestr. 8.
- 2) kasieriaus: Herrn D. Saunus, Rokaiten, per Neukirch (Ostpr.)
- 3) knygininkės: Frl. M. Saunus, Rokaiten, per Neukirch (Ostpr.)

## Turiny.

„Ukininko“ red. ir „Tėvynės Mylėtoju D-tė“ — Ei lietuviai atsiuskit. — Broliai artojai. — Nauja maskolių valdžios malonė. — Džiovinimas obuolių ir slyvų. — Valsčiaus sudas. — Korespondencijos: Suvalkų gub.: Naumiestis. Naumiesčio pav. Vilkaviškio pav. Starpolė. Starpolės socialistai. — Kauno gub.: Telsių pav. Biniakonis. Armoniškis. — Vilniaus gub.: Žižmariai Varėna. — Liepojus — Iš svetimų šalių: Maskolija. Karė Pietinėj Afrikoj. — Ka žmonės kalba apie pabaigą svieto. — Iš vieno Žemaitijos miestelio. — Kas vyresnis? — Apie Varle. — Kaip atsirado senas Kalendorius. — Margos Grometos. — Nauji raštai. — Atsakymai. — Apgarsinimai.